

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

S2-OPETUS VARHAISKASVATUKSESSA JA ESIOPETUKSESSA

Positiivisen diskriminaation edistäminen -hanke (2019-2020)

Opetushallitus

Kalajoen kaupunki

Pauliina Gummerus (KM, S2-opettaja)

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	2
1. Taustaa	3
1.1 Kielen kehityksen vaiheet	4
2. S2-opetus varhaiskasvatuksessa	5
2.1 Alle 3-vuotias lapsi	5
2.2 Yli 3-vuotias lapsi	5
2.3 Jokaisen S2-lapsen kanssa	6
3. S2-opetus esiopetuksessa	6
3.1 Ilmaisun monet muodot	6
3.2 Kielten rikas maailma	6
3.3 Minä ja yhteisömme	7
3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni	7
3.5 Kasvan ja kehityn	7
4. Lapsen taitotaso	8
4.1 Kielitaidoton lapsi ryhmässä	8
4.2 Lapsi puhuu jo vähän suomea	8
5. S2 -toiminnan vuosikello	9
ELOKUU	9
SYYSKUU	9
LOKAKUU	10
MARRASKUU	14
JOULUKUU	21
TAMMIKUU	24
HELMIKUU	28
MAALISKUU	30
HUHTIKUU	32
TOUKOKUU	33
6. S2-vinkkejä + materiaalia	34
LÄHTEET	36
LIITTEET	37
Liite 1.	37
Liite 2.	41
Liite 3.	43
Liite 4.	44
Liite 5.	45
Liite 6.	46
Liite 7.	47
Liite 8.	48
Liite 9.	49
Liite 10.	50
Liite 11.	51
Liite 12.	55
Liite 13.	56
Liite 14.	57

1. Taustaa

Varhaiskasvatusikäinen lapsi ilmaisee itseään ja ajatuksiaan puhuen. Lapsi tuottaa ensimmäiset sanat, kun hän ymmärtää, että muiden (etenkin vanhempien/kasvattajien) ilmaisemilla sanoilla on tarkka merkitys ympäristössä. Jotta lapsi voi ilmaista itseään sanallisesti, tulee hänen ymmärtää sanojen merkitykset sekä kyetä ääntämään sanat oikein. (Nurmilaakso 2010.) Yksittäisten sanojen yhdistäminen lauseiksi vaatii lapselta puolestaan erottelu- ja yhdistelykykyä sekä suunnitelmallisuutta. Sanojen yhdistäminen alkaa pääsääntöisesti 18-24 kuukauden iässä. (Lyytinen 2014, 56.)

Sanojen ja käsitteiden oppiminen vaatii toistoa. Lapsen tulee kuulla sana tai käsite useita kertoja, jotta sille voi syntyä merkitys. (Guekye, Ruponen 2018, 343.) Symbolifunktion kehittymisen (lapsi ymmärtää jonkin sanan tai käsitteen tarkoittavan tiettyä kohdetta) myötä lapsen sanavarasto kehittyy nopeasti. Sanavarasto kuitenkin karttuu yksilöllisesti, joten lasten sanavaraston laadussa tai määrässä voi olla huomattavia eroja. Erot ovat pitkälti ympäristösidonnaisia linkittyen aikuiskontaktien määrään, vanhempien käyttämään kieleen sekä perheen lapsilukuun. Sanavaraston karttumiseen ovat yhteydessä myös lukeminen, monipuoliset kielelliset mallit, erilaisten harrastukset sekä ympäristön virikkeellisyys. (Nurmilaakso 2010.) Arjessa käytettävät sanat tai fraasit toistuvat lapsen elämässä lähes päivittäin, mutta tietoiseen ja tavoitteelliseen suomen kielen oppimiseen lapsi tarvitsee varhaiskasvatuksen henkilöstön vahvan kielellisen mallin. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulisikin mallintaa sanojen, käsitteiden ja fraasien käyttöä sekä luoda yhteyksiä näiden välillä. (Guekye, Ruponen 2018, 343.)

Lapsen kielellisiä taitoja tarkasteltaessa tulee muistaa, kuinka ymmärtäminen kehittyy tyypillisesti aiemmin kuin puheen tuottaminen. On lisäksi muistettava, että lapsella on oman äidinkielenensä pohjalta kielellistä kyvykkyyttä ja kognitiivisia taitoja, jotka ovat yhteydessä toisen kielen oppimisen prosessiin. Lapsen aloittaessa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa lapsi ei välttämättä ymmärrä tai osaa käyttää suomea lainkaan. Vähitellen lapsi oppii ymmärtämään arjessa toistuvia sanoja, fraaseja tai kysymyksiä ilman, että hän vielä itse tuottaa puhetta. Lapsen varhaiskasvatuksen alkumetreillä tulisikin kiinnittää huomiota siihen, kuinka lapsen ymmärtämistä ja kommunikointia tuetaan. (Guekye, Ruponen 2018, 343.)

Keskeinen kielenoppimista edistävä tekijä päiväkodeissa on päivän rytmitys eri mittaisiin kokonaisuuksiin. Tämä tukee lapsen kykyä hahmottaa päivää ja sen eri vuorovaikutustilanteita.

Useissa päiväkodeissa päivän rytmitys on esillä kuvasymbolein. Tällöin lapset voivat tarkistaa, mitä seuraavaksi tapahtuu. Kielenoppimisen alkuvaiheessa erityisesti erilaiset sosiaaliset tilanteet haastavat lasta tarkkaavaisuuteen ja aktiiviseen vuorovaikutukseen. Tämän vuoksi hiljaa piirissä istuminen on aloittelevalla kielenoppijalla lähinnä lepotauko oppimisesta. (Kela 2012.)

Monikulttuurisessa päiväkotiryhmässä kielellissosiaalisten kulttuurierojen tiedostaminen on myös erityisen tärkeää. Lapsen kotikulttuurin myötä esimerkiksi äänenkäyttö tai nonverbaalinen elehdintä muun muassa ruokailutilanteessa voivat poiketa suomalaisesta vastaavasta. Oman kulttuurinsa mukaisesti toimiva lapsi voi saada päiväkotiryhmässä negatiivista palautetta vuorovaikutuksestaan, mikäli hänelle ei anneta aikaa sosiaalistua toisen kulttuurin käytäntöihin. (Kela 2012.) Kelan (2012) mukaan kielellisten taitojen hiomisen tarve voi nousta pinnalle myös sosiaalisen häiriökäyttäytymisen kautta. Osa S2-oppijoista voi ajautua sosiaalisiin konflikteihin miltei yhtä helposti kuin sosiaalisen toiminnan ohjauksen diagnoosin saaneet lapset (mm. ADHD, Asberger). Tämänkaltaisen käyttäytyminen on ymmärrettävää, sillä sosiaaliset tilanteet vaativat sekä tarkkaa kielitaitoa että kulttuurisidonnaista nonverbaalisten vihjeiden tulkintataittoa. (Kela 2012.)

Ammattikasvattajien tulisi siis tiedostaa lapsen kulttuuriin linkittyvän sanattoman kielen vivahteet. Kela (2012) muistuttaa, että ei tulisi puhua ”universaalista elekielestä”, sillä sanaton viestintä eri kulttuurien välillä on poikkeavaa. Esimerkiksi katsekontaktia käytetään eri kulttuuriyhteisöissä eri tavoin. Lisäksi äänenvoimakkuus ja sen sääteleminen on hyvin kieli- ja kulttuurikohtaista. Monikulttuurinen lapsi opettelee siis myös sosiaalisiin tilanteisiin kuuluvan oheisviestinnän puhutun kielen ohella. Sosiaalinen vuorovaikutus sekä omien tunteiden suullinen ilmaisu tulisikin olla tietoisien kielikasvatuksen keskeisimpiä tavoitteita. (Kela 2012.)

1.1 Kielen kehityksen vaiheet

- 1) Oman kielen puhuminen
- 2) Hiljainen kausi (”passiivinen”, input) normaalia. Voi kestää 1-6 kuukautta, jopa enemmän.
- 3) Kuullun toistaminen (ei välttämättä ymmärrä merkitystä)
- 4) Nimeämisvaihe, yksittäiset sanat
- 5) Sanojen yhdistely, monisanaiset ilmaisut

6) Kuvaileva puhe, sanojen taivuttaminen

- Tehokkaammin fraaseina kuin sanoina -> sanatasolta on usein lähdettävä liikkeelle, mutta opittu aines kannattaa pyrkiä mahdollisimman nopeasti yhdistämään konteksteihin ja kokonaisuuksiin

Kieltä opitaan käytössä (funktionaalinen oppimiskäsitys vs. formaalinen)

- Toiminnallisesti: itse tekemällä ja puhumalla
- Osallistuminen ja osallistaminen (pienet lapset kielen oppijoina onnellisessa asemassa)
- Mallioppiminen: vertaiset ja aikuiset (kiinnitä huomiota omaan puheeseen)

2. S2-opetus varhaiskasvatuksessa

2.1 Alle 3-vuotias lapsi

- Jokapäiväisen toiminnan kautta
- Arjen eri tilanteita sanoittaminen
- Asioiden, esineiden nimeäminen
- Kuvat aikuisella tukena (kuvanauhat käytössä)
- Päivärytmin kuvittaminen
- Leikin tukeminen (aikuinen sanoittaa leikkiä)
- Kyllä-ei – kysymyksien kautta ymmärtämisen kartoittaminen
- Laulut, lorut, kirjat
- Tukiviittomat

2.2 Yli 3-vuotias lapsi

- Kielipajatoiminta (yksilö-, pari- ja/tai pienryhmässä)
- Arjen tilanteiden sanoittaminen, nimeäminen
- Vertaisoppiminen (lapsi oppii taitavammilta eli kantasuomalaisilta)
- Leikki! (Leikkiin pääsemisen turvaaminen, aikuinen leikin sanoittajana, leikkiympäristöjen muokkaaminen...)

- Avoimet kysymykset= vrt. Missä sinä asut? / Asutko sinä Kalajoella? (mikäli kielitaito jo kehittynyt vältt kysymyksiä, joihin lapsi voi vastata kyllä/ei)
- Kuvat päivittäisessä käytössä jokaisella työntekijällä (kuvanauha)
- Sarjakuvittaminen etenkin ristiriitatilanteiden ratkomisessa
- Tukiviittomat
- Tarinoiden, satujen lukeminen ja keksiminen, sadutus

2.3 Jokaisen S2-lapsen kanssa

- Arkihavainnointi (Lasten taitoja ja suomen kielen oppimista havainnoidaan säännöllisesti. Havainnot kirjataan ylös yhteisesti sovittuun vihkoon/kansioon)
- Oman työn arviointi ja kehittäminen lähtökohtana monikulttuuristen lasten kanssa työkentelyssä
- Vanhemmat puhuvat AINA omaa äidinkieltä lapselle. Rikas kielenkäyttö: Tarinat, sadut, laulut, lorut lapsen omalla äidinkielellä!
- Moniammatillinen yhteistyö merkittävä osa taitojen kehittämisessä

3. S2-opetus esiopetuksessa

3.1 Ilmaisun monet muodot

- Tutustutaan eri maiden tyyliin, rytmeihin, soittimiin, lauluihin
- Kehollinen ilmaisu
- Draama ohjatuissa tilanteissa
- Nonverbaaliset viestit ja tunteiden kehollinen ilmaisu sisällytetty arkeen
- Tarinankerronnan kautta vahvistetaan lapsen identiteettiä
- Musiikin sanoitukset opettavat kieltä (lauluja kuvitetaan, sanojen merkitykset avataan)
- Värit + kuvat

3.2 Kielten rikas maailma

- Kirjallisuudessa huomioidaan oppijoiden taitotasot

- Kirjojen lukemisen ja niistä keskustelemisen kautta opetetaan luetun ymmärtämistä
- Kuvalukeminen
- Keskustellaan kulttuureista ja ryhmän lasten eri kielistä
- Tervehdykset eri kielillä

3.3 Minä ja yhteisömme

- Opetellaan hyviä tapoja ja fraaseja
- Tunteita sanoitetaan, nimetään, tunnistetaan
- Mediataidot tutuksi, kriittinen ajattelu
- Lähiympäristö tutuksi retkien kautta
- Sanoja ja asioita kokemuksellisesti ja kontekstissa
- Sanastoa liittyen perheeseen, asumiseen, naapureihin, ystävyyteen
- Eri maiden lippujen askartelu

3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

- Tutkimisen verbit
- Ajan ja paikan käsitteet
- Kestävään kehitykseen liittyvät käsitteet + käytännöt
- Tutustutaan luontoon, hyönteisiin, lintuihin + niihin liittyviin ylä- ja alakäsitteisiin
- Matemaattiset käsitteet: geometriset kuvioit, luvut, järjestysluvut
- Luonnontieteen ilmiöiden käsitteet ja sanasto

3.5 Kasvan ja kehityn

- Liikkumisen verbit + kehonosat
- Turvallisuuteen liittyvä sanasto: ensiapu, kiusaamisen ehkäisy, ystävyys, liikenne
- Ruokailusanasto ja vaatesanasto käytännön tilanteissa

4. Lapsen taitotaso

4.1 Kielitaidoton lapsi ryhmässä

Mikäli lapsi ei vielä puhu suomea, päiväkodin henkilöstön tulee havainnoida oppijaa ja kartoittaa hänen ymmärtämistaitojaan. Tällöin saadaan kuva lapsen lähtötasosta. Lähtötason kartoituksen jälkeen lapselle tehdään yksilöllinen S2-oppimissuunnitelma. S2-opetus aloitetaan päivittäin tarvittavasta sanastosta ja arkifraaseista (vaatteet, ruokailu, leikki, sää, kehonosat jne.). Aikuinen sanoittaa toimintaa toistaen sanoja ja lauseita sekä kannustaa lasta toistamaan aikuisen perässä sanoja, fraaseja. Kun lapsi on oppinut (sisäistänyt) sanan tai asian, voidaan opetuksessa siirtyä eteenpäin ja tarjota uutta sanavarastoa tukemaan jo opittua. Lapsen oppimista havainnoidaan esimerkiksi: millä tavoin ja missä tahdissa hän oppii. Havainnot dokumentoidaan tiimin yhteiseen kansioon. Systemaattinen dokumentointi mahdollistaa lapsen suomen kielen taidon kehityksen seurannan. Muistiinpanot auttavat myös myöhemmin, mikäli lapsella epäillään olevan kielellistä erityisvaikeutta.

4.2 Lapsi puhuu jo vähän suomea

Mikäli lapsi puhuu jo hieman suomea, tulee kielen kehittymistä tukea osallistamalla lasta päivittäisiin vuorovaikutustilanteisiin ja keskusteluihin sekä rohkaista kielen omaehtoiseen käyttämiseen. Esimerkiksi ruokailutilanteissa on mahdollista keskustella esimerkiksi ruokailuun liittyvistä tai muista päivittäisistä, lapsen elämään liittyvistä asioista. Aikuisen tulee kuitenkin muistaa, että hän ei voi olla koko ajan äänessä vaan hänen tulee kuulla ja kuunnella lasta. Päiväkodin pienryhmät myös edesauttavat monikulttuuristen lasten suomen kielen oppimista. Kasvattajan rooli on merkittävä S2-lapsen kielen kehitykselle. Aikuinen voi omalla toiminnallaan ruokkia lapsen puheen kehitystä (mm. avointen kysymysten käyttö, keskustelut, tarinat...). Lisäksi positiivinen palaute lapsen puheesta kannustaa S2-lastaa käyttämään suomen kieltä.

5. S2 -toiminnan vuosikello

Jokaiselle lapselle vihko käyttöön, johon laitetaan joka aihealueesta keskeiset kuvat. Kuvia käydään myös lapsen kotona läpi (vanhempien osallistaminen). Vanhemmat voivat kirjata vihkoon myös viikonlopun tapahtumia kuvin/piirtämällä. Lapsi kertoo päiväkodissa viikonlopun tapahtumista vihkon avulla (kerronnan vahvistaminen).

Kuvat aktiiviseen käyttöön, ennakointi -> ensin-sitten kuvataulu, päiväjärjestyksen läpikäynti päivittäin.

Havainnointia säännöllisesti ryhmän yhteiseen kansioon (jokainen työntekijä kirjaa omia havaintojaan)

Vuosikello on viitoittava ja toimii varhaiskasvattajien ideapankkina. Kaikkia mahdollisia leikkejä, pelejä, lauluja ei ole kirjattu vaan on jätetty mahdollisuus kehitellä toimintaa omannäköiseksi.

ELOKUU

- Tavoitteena turvallisen oppimisympäristön ja luottamuksen luominen lapsiin erilaisten tutustumisleikkien/leikkien avulla.
- Opetellaan alussa tuntemaan toisemme: muiden lasten, aikuisten nimet tutuksi
- Päiväjärjestys tutuksi (Kuvakortit päiväjärjestyksen sisäistämiseen)
- Tärkeää on havainnoida lasta hänen päiväkotiryhmässään. Kuinka hän toimii muiden lasten kanssa, puhuuko leikissä suomen kieltä vai omaa kotikieltään, hakeutuuko leikkimään oman ikäisten kanssa vai esimerkiksi nuorempien lasten kanssa, hakeutuuko enemmän aikuisten seuraan, kuinka hän käyttää suomen kieltä (yksittäiset sanat, virketaso)?

SYYSKUU

Kettu-testi

Kettu- testi kartoittaa kattavasti kielen eri osa-alueita mm. puheen tuottamista, kuullun ymmärtämistä, sanojen taivutuksia, värejä, sijaintikäsitteitä. Kettu-testin jälkeen voidaan suunnitella toimintaa lapsen taitotasoon nähden.

Perhe ja minä

1. Selvitetään mistä lapsi tykkää, mitä leikkejä leikkii, lapsi voi myös itse kertoa hänen omista mielenkiinnon kohteistaan (kuvat tukena)
2. KPL-kuvat, sarja 2. Käydään perhekuvia yhdessä läpi, nimetään perhekuvia, puhutaan perheessä.
3. Lapsen vihkoon kuva perheestä/perheen jäsenistä tai lapsi piirtää kuvan omasta perheestään. Kirjataan ylös, äiti, isä, sisarukset jne.
4. Oman maan lipun värittäminen. Lippu esimerkiksi lapsen naulakkopaikalle.
5. Pieneen pussiin kuvia perheenjäsenistä (isä, äiti, sisko, veli, mummo, pappa). Lapsi nostaa kortin ja nimeää sen. Voidaan myös pyytää näyttämään korteista isä, äiti...

LOKAKUU

Kehonosat

PÄÄ

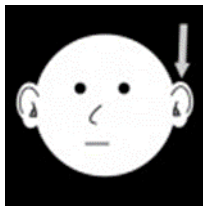
KÄSI

JALKA

SILMÄ

KORVA

SUU

SORMET

VARPAAT

1. Kehonosien läpikäynti (nimeäminen + kysytään, missä mikäkin kehonosa on)
2. Kim-leikki/muistipeli kehonosista
3. Kehonosalaulut ja-laululeikit
 - a) Pää, olkapää, peppu (Fröbelin palikat)
 - b) Sutsisatsi (Fröbelin palikat)
 - c) Käsi oikea sanoo hyvää huomenta...
 - d) jne.
4. Motorinen kehitys on yhteydessä kielen kehitykseen, joten motorisia taitoja tulisi harjoittaa myös, esimerkiksi
 - a) Herne pussin kuljettaminen eri kehonosien päällä (Kehon hahmottamisen vahvistaminen)
 - b) Kulkeminen eri tavoin (hitaasti, nopeasti, varpaillaan, kontaten (=eri tasot), takaperin jne.) -> hyvä tapa havainnoida samalla lasten motorisia taitoja
 - c) Musiikin tahdissa kävellään, kun musiikki pysähtyy, jähmetytään esim. seisomaan yhdellä jalalla jne. (tasapainoharjoitus)

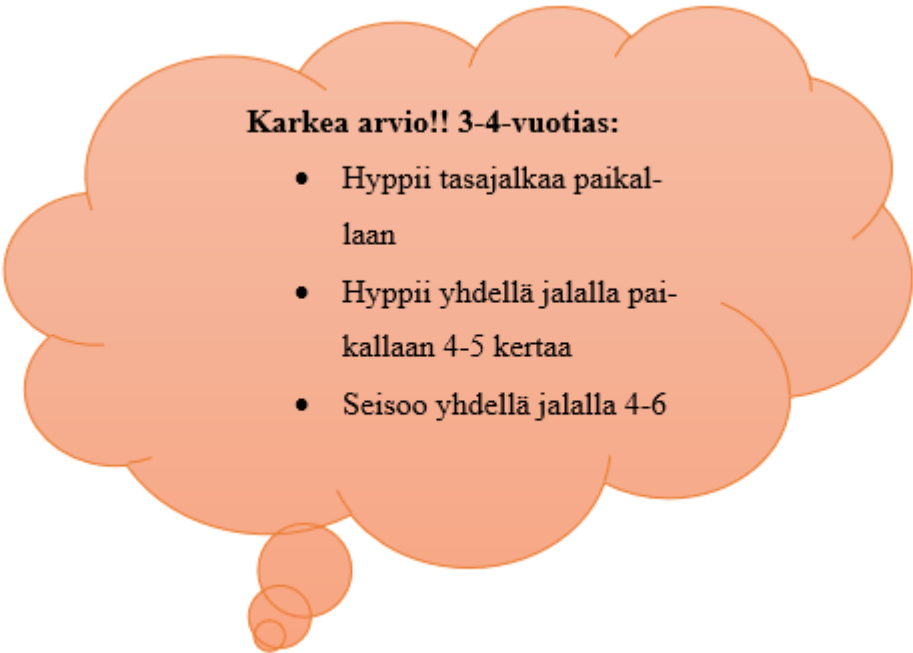
Tavoitteet: Kehon hahmottaminen, kehonosien nimeäminen, motoristen taitojen harjaantuminen

Haastavammat harjoitukset:

5. Jäätäneet hernepusit

- Leikkijät liikkuvat ympäriinsä ja yrittävät pitää hernepusia päänsä päällä. Leikinohjaaja kehottaa leikkijöitä välillä kulkemaan varpaillaan, hyppimään yhdellä jalalla, kulkemaan takaperin, kulkemaan hitaammin tai nopeammin jne. Jos leikkijältä putoaa hernepusi, hän jäätyy paikoilleen. Toisen leikkijän pitää poimia pussi ja asettaa se jäätäneen toverinsa päälle sulattaakseen hänet. Tätä tehdessään hän ei saa pudottaa omaa hernepusiaan. Leikin tarkoituksena on tovereiden auttaminen, jotta he eivät joutuisi olemaan jäätäneinä.

6. Pallon heittäminen lapselle, lapsi heittää pallon (Saako lapsi pallon kiinni, kuinka lapsi heittää?)

Karkea arvio!! 3-4-vuotias:

- Hyppii tasajalkaa paikallaan
- Hyppii yhdellä jalalla paikallaan 4-5 kertaa
- Seisoo yhdellä jalalla 4-6

Vaatteet + kehonosat

PAITA

HOUSUT

T-PAITA

KENGÄT

SUKAT

HANSKAT

TAKKI

1. Vaatesanojen läpikäynti

- Nimetään vaatteita pukemistilanteissa
- Kysytään eri vaatteiden nimiä
- Mietitään, mihin eri vaatteet laitetaan (samalla nimetään kehonosia)

2. Vaatteiden pukeminen esimerkiksi nukelle tai itselle (samalla voidaan havainnoida lasten hienomotorisia taitoja ja kehon hahmottamista -> Tarkastellaan, kuinka lapsi pukee nukkea tai meenekö oma käsi hihaan, jalka lahkeeseen jne.?)

- [Tässä linkki tulostettavat paperinuket ja vaatteet](#)

3. Kategorisointi

a) Tehtävä, jossa tulee laittaa käsineet, jalkineet, päähineet oikeaan keho-osaan.

- [Tässä linkki tulostettavaan tehtävään](#)

b) Lajittelutehtävä, jossa lajitellaan yläkäsitteiden alle kuvia. Liite 1.

(Näitä voi lasten tarpeiden mukaan keksiä lisää)

c) Kategorisoidaan talvi-, syys- ja kesävaatteet

4. Kim-leikki vaatteista

Lattialle laitetaan muutamia vaatekappaleita (esim. nuken vaatteita). Lapset katsovat vaatteita hetken, jonka jälkeen ne peitetään liinalla. Aikuinen ottaa yhden vaatteen pois. Lasten tulee kertoa, mikä vaate on lähtenyt pois.

Tavoitteet: Työmuistin harjaantuminen, nimeämisen vahvistaminen

MARRASKUU

Tunteet

ILO

SURU

PELKO

KIUKKU

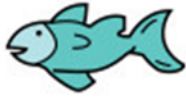
Tunnekasvatuksen tulisi olla päivittäin päiväkodin arjessa läsnä

- Tunnepussi, jossa kuvitettuna neljä eri tunnetta. Lapset nostavat tunnekortteja ja miettään mikä tunne on kyseessä.
- Piirretään tunnekuvat ja väritetään sillä värillä, mikä kuvastaa tunnetta
- Kirjavinkkejä tunnekasvatukseen
 - Molli-kirjasarja
 - Suru: Kuinka pikku elefantti parani suuresta surustaan
 - Kiukku: Räyhä Ravun kiukkupuuska
 - Pelko: Pelokas Pingviini ylittää itsensä, Pelokas Petteri
- Kesy-materiaali
- Taitotasoltaan taitavammilta suomen kielen käyttäjiltä voidaan kysellä selvittää, milloin kukin on ollut iloinen, surullinen, pelokas, kiukkuinen ja miksi
- Emoji-lautapeli (kielellisesti taitavammat lapset)
 - [Linkki lautapeliin](#)
- Ristiriitatilanteissa asia voidaan selvittää lapselle sarjakuvittamisen avulla: Aikuinen piirtää tilanteen sarjakuvamaisesti paperille

Ruokasanasto

Esimerkkisanoja:

1. Ruoka-aineet

KALA

KANA

LIHA

PERUNA

PASTA

PUURO

SALAATTI

KEITTO

JUUSTO

LEIPÄ

MAITO

VESI

Vihannekset

TOMAATTI

KURKKU

SALAATTI

PAPRIKA

PORKKANA

Hedelmät ja marjat

APPELSIINI

BANAANI

OMENA

PÄÄRYNÄ

MANSIKKA

MUSTIKKA

PUOLUKKA

VADELMA

1. Ruoka-aineiden nimeäminen etenkin ruokailutilanteessa ja maistamaan kannustaminen
-> Lapsi tutustuu ruoka-aineisiin kokonaisvaltaisesti (SAPERE-menetelmä)
2. Ruoka-aiheiset laulut ja laululeikit:
 - a. Popsi, popsi porkkanaa
 - b. Leipuri hiiva
 - c. Vihanneslaulu ("Kukkuu, kukkuu pikkulanttu nukkuu...") yms.
3. Ruokakuvia pussiin. Lapsi nostaa kuvia yksitellen ja nimeää niitä.
4. Aikuinen piilottaa ruokakuvia huoneeseen, lapsen tulee löytää ja nimetä niitä.

5. Audiitiivinen päättelytehtävä ruoka-aineista. Liite 2.

6. Muistipeli ruoka-aineista

2. Ruokailuvälineet

LUSIKKA

HAARUKKA

VEITSI

LASI

LAUTANEN

KATTILA

PAISTINPANNU

1. Nimetään eri ruokailuvälineitä

a. Ruokailutilanne

b. Kim-leikki

c. Pussiin eri ruokakuvia + ruokailuvälineiden kuvia. Lapset nostavat ja nimeävät niitä.

2. Hyvät ruokailutavat -tehtävä. Liite 3.

a. Leikataan ja nimetään eri ruokailuvälineet

b. Liimataan erilliselle paperille

c. Piirretään lautaselle herkkuruoka

JOULUKUU

Verbit

ISTUA

SYÖDÄ

PUKEA

LEIKKIÄ

NUKKUA JNE.

1. Verbien läpikäynti

- Pantomiimin avulla esittäminen ja nimeäminen
 - Kuvien nimeäminen
 - Lauseen täydentäminen. Liite 4.
 - Lauseenmuodostuskortit (viitottu rakkaus -sivusto), [tässä linkki sivustolle](#)
- Liite 5. Näitä helppo tehdä papunetin avulla omien tarpeiden mukaan.

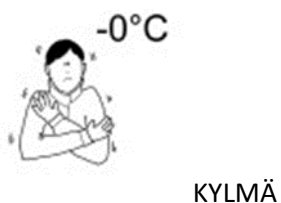
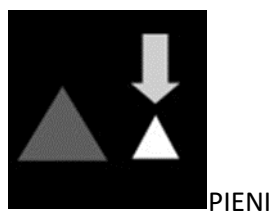
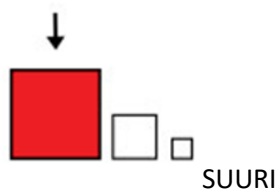
2. Verbipeli. Liite 6.

3. KPL-materiaali

4. Verbien lisääminen lauseisiin. Liite 7.

Aikuinen ottaa henkilökortin ja paikkakortin (esim. mummo, sänky). Lapsen tulee täydentää lause ”Mummo nukkuu sängyssä”. Samalla voidaan harjoitella sanojen taivutusmuotoja.

Adjektiivit

1. Adjektiivipeli. Liite 8.

2. Järjestetään esineitä esim. koon mukaan pienimmästä suurimpaan. Samalla voidaan harjoitella jo vertailua: iso-pieni, pitkä-lyhyt jne.

Joulusadutus/ joulusta piirtäminen + jouluisia sanaleikkejä

”Sadutus korostaa kaiken ikäisten lasten kuuntelua ja osallistuvaa työskentelyä. Sadutus on erinomainen työväline niin käytännön työssä, kehittämisessä kuin tutkimuksessakin. Se on narratiivinen menetelmä, jossa uusi satu tai tarina syntyy kertojan ja saduttajan välillä. Menetelmä sopii kenelle tahansa kulttuurista tai iästä riippumatta. Eniten sadutusta on käytetty pienten ja vähän vanhempien lasten kanssa, mutta sadutus sopii myös

Ohje sadutukseen:

Kerro satu (tai tarina).

Kirjaan sen juuri niin kuin sen minulle kerrot.

Lopuksi luen tarinasi

ja voit muuttaa tai korjata sitä, mikäli haluat.

Lapselle voi antaa ohjeeksi kertoa jouluaiheinen satu. Aikuinen voi ohjata sadutusta avoimilla kysymyksillä (”Mitä sitten tapahtui?” jne), mikäli sadun keksiminen on haastavaa.

Päätelytehtävät

- Tonttu laittaa töppöset jalkaan, lapaset hän laittaa.... (käteen).
- Riisipuuro syödään lautaselta, maito juodaan.... (lasista /mukista).
- Illalla mennään nukkumaan ja aamulla ... (herätään).
- Joulukuusen oksille voi ripustaa palloja ja koristeita, kuusen latvaan laitetaan.... (tähti).
- Lumessa leikkiminen on kylmää, takan äärellä on ... (lämmintä)
- Lumi on valkoista, glögi on ... (punaista)

Riimittelystä

- Aattoiltana kun kello seitsemän lyö, pikku tontut yhdessä riisipuuroa(syö)
- Tontuilla on päällään punainen takki ja päässä lämmin tonttu-.....(lakki)

- Joulumuori puuroon mantelin laittaa, riisipuuro tontuille ... (maittaa)
- Kun koittaa jouluaaton yö, alkaa pukilla kiireinen ... (työ)
- Hyvän iltapalan jälkeen pukki huokaa, on maha täynnä hyvää ... (ruokaa)
- Uunissa piparit paistuu, tontuille ne varmasti... (maistuu)
- Korvatunturilla tonttunjoukot häärii, kilteille lahjat pakettiin... (käärii)
- Ikkunan takana pieni tonttu vilahtaa, tonttulakin kello vauhdissa ... (kilahtaa).
- Taivaalla tähti kirkas loistaa, ympäriltään se pimeyden... (poistaa).
- Kun tähdet tuikkivat yössä, tontut ahkeroivat... (työssä)
- On joulu ihanaa aikaa, ilmassa väreilee ihmeellistä... (taikaa).

Hassut tarinat:

Joulumuori keittää riisipuuroa. Hän laittaa kattilaan riisiä, suolaa, mantelin, kahvia ja maitoa.

Näinkö puuro tehdään? Mikä ei kuulu puuron joukkoon?

Tontut paketoivat pakkettipajassa autoja ja lastaavat ne rekeen. Niinkö tontut toimivat? Mikä meni hassusti?

Joulutontut rakentavat lumiukkoa. He pyörittelevät lumipalloja ja laittavat joulupukille herneen nenäksi. Näinkö lumiukko tehdään? Miten sinä rakennat lumiukon?

Porot valmistautuvat lähtöön. Ennen lähtöä ne syövät karkkia, jäkälää ja juovat vettä. Näitkö porot syövät?

Joulupukki on valmis lahjojen jakoon. Hän laittaa jalkaansa lenkkikengät ja lähtee juosten jakamaan lahjat. Näinkö lahjat jaetaan?

Lähde: varhaista-aikaa.blogspot.com

TAMMIKUU

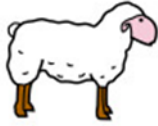
Eläimet

KISSA

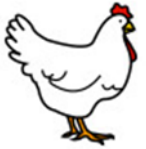
KOIRA

LAMMAS

LEHMÄ

KANA

HIIRI

ORAVA

HEVONEN

SIKA

LINTU

1. Eläinten nimeäminen KPL-korttien avulla

- Korttien piilottaminen huoneeseen. Lapsi etsii kortit yksitellen ja nimeää ne.
- Pussiin kortit ja lapsi nostaa ja nimeää kortit
- Kortit pöydälle, aikuinen nimeää eläimen nimen. Lapsi näyttää korteista oikein eläimen.

2. Muistipeli eläinkorteilla

3. Eri eläinaiheiset laulut:

- a. Ihahhaa
- b. Viisi pientä ankaa
- c. Pieni ankanpoikanen
- d. Piippolan vaari
- e. Hämähäkki

Luonto ja sää

Pilvi

Tuuli

Aurinko

Lumisade

Ukkonen

Vesisade

Järvi

Metsä

Tie

Kivi

Oksa

1. Aamulla kalenterin katsomisen yhteydessä sanoitetaan säätä (kuvat tukena)
2. Nimetään sää- ja luontokuvat (KPL-sarja)
3. Ulkona luonnonmateriaaleihin tutustuminen

a. Luonnonmateriaaleista taulujen tekeminen

Laulut:

- a. Kielinappu: Millainen sää on tänään? (youtube)
- b. Kevätsää
- c. Pakkaslaulu (Painui mittari nollaan...)
- d. Kuukaudet (Tammikuu on pakkaskuu, helmikuu on hiihtokuu...)

HELMIKUU

Värit ja muodot

1. Värit

Sininen

Punainen

Keltainen

Vihreä

Musta

a. ”Taikalaatikko -leikki

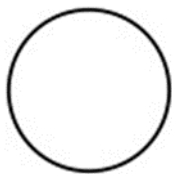
Tilaan on laitettu useita pisteitä, joissa on erivärisiä tarvikkeita (esim. palikoita) värin mukaan lajiteltuna. Lapset hakevat vuorollaan Taikalaatikosta ”ostoslistan”. ”Ostoslistassa” on ohjeet kuvina ja numeroina mitä lapsen tulee käydä ”ostamassa”, esim. kolme punaista ja yksi sininen palikka. Lapsi toimii ohjeen mukaan ja käy näyttämässä ohjaajalle menikö ”ostokset” oikein. Lapsi palauttaa ”ostoksensa” takaisin oikeisiin pisteisiinsä. Toistetaan useita kertoja.

b. Sateenkaarileikki

Lapset istuvat lähekkäin pienessä piirissä. Ohjaaja sanoo värin, liikkeen tai liikkumistavan ja määrän. Esim. ”Se kenellä on vaatteissa keltaista, ottaa kaksi karhunkäyntiaskelta ja jää paikalleen.” ”Se kenellä on violetta, vilkuttaa kahdeksan vilkutusta.” Keksitään useita värejä ja liikkumistapoja”

Lähde: <https://lukujaliikkuen.fi/>

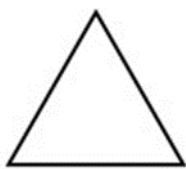
2. Muodot

Ympyrä

Neliö

Kolmio

Suorakulmio

- a. Perusmuotojen nimeäminen ja niiden piirtäminen/värittäminen + eri muotoisten esineiden etsiminen

Haastavampi tehtävä: Kuvan tekeminen eri muodoista. Liite 9.

- b. ”Pomppivat perusmuodot

Tilaan on kiinnitetty eri korkeuksille perusmuotoja (kolmio, neliö, ympyrä, suorakulmio). Lapset hakevat itselleen yhden perusmuodon. Ohjaaja näyttää ja antaa ohjeen, esim. ”Kaikki kolmiot kyykkyy”, ”Kaikki neliöt hyppivät yhdellä jalalla”, ”Kaikki hyppivät heilurihyppyjä, paitsi ympyrät”. Lähde: <https://lukujaliikkuen.fi/>

- c. Muotojen värityskuva. Liite 10.

- d. Hauska tulostettava muototehtävä [täältä sivustolta](#)

Lukumäärät

Luvut 1-5 tai 1-10

1. Saman luvun etsiminen

- a. Lapset saavat kortteja, joihin on merkitty luku sekä numeroin että kuvasymbolein. Huoneen seinällä on numerokortteja ympäri huonetta. Lapsen tulee löytää sama kortti kuin omassa lapussa.

2. Taikalaatikko -leikki (leikki sivulla 22.)

3. Kynätehtävät, joissa yhdistetään lukumäärä ja numerovastaavuus

MAALISKU

Sijaintikäsitteet

EDESSÄ

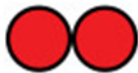
TAKANA

YLÄPUOLELLA

ALAPUOLELLA

VIERESSÄ

1. Nimetään ja harjoitellaan kuvien avulla eri sijaintikäsitteet
2. Missä eläimet piilottelevat- tehtävä, [tässä linkki tehtävään](#)
3. Aikuinen voi mallintaa esimerkiksi pallon ja nukken avulla -> pallo nukken edessä, takana jne.
4. Kapteeni käskee -leikki sijaintikäsitteitä hyödyntäen ("Kapteeni käskee kaikki lapset aikuisen selän taakse" jne.)

Koti ja kodin eri tilat

MAKUuhuONE

KEITTIÖ

KYLPYHUONE

OLOHUONE

1. Mietitään minkä nimisiä huoneita kodista löytyy ja harjoitellaan huoneisiin liittyvää sanastoa esim. kylpyhuone: suihku, hammasharja, pyyhe, allas jne.
2. Valmiita kuvia käytettäväksi. Liite 11.
3. Materiaali Lauran päivä, jossa isot kuvat eri huoneista, on myös oiva apu tämän sanaston kartoittamiseen.

HUHTIKUU

Kettu/Lumiukko-testit

Keväällä uudelleen Kettu/Lumiukko-testi, jossa kartoitetaan lapsen edistymistä.

Kertausta yksilöllisesti

Vertailu

1. Eri esineiden avulla hahmotetaan: iso-isompi-isoin, pieni-pienempi-pienin jne,

2. Lapset voivat järjestäytyä riviin/jonoon mm. nuorimmasta vanhimpaan, hiusten pituuden perusteella, lapsen pituuden perusteella jne.

3. Kynä-paperitehtävä. Liite 12.

Laulut:

- Kielinuppu: Vertailulaulu

Kevätseuranta

1. Viitottu rakkaus- sivustolta keväinen kuvametsästys, [linkki sivustolle](#)

2. Värinauttien sivuilta kevätbingo (haastavampi), [linkki sivustolle](#)

TOUKOKUU

Vastakohtat

Viitottu rakkaus sivustolta valmiit vastakohtakortit, [linkki sivustolle](#)

Kysymyssanat

1. Mitä, missä, milloin- peli. [Linkki peliin](#)

2. Kuuntele tarkasti ja vastaa- tehtävä. Liite 13.

3. Tarvitsee, koska.... -peli

a. Kuvat, joissa on eri hahmoja (äiti, isä, sisko veli jne.)

b. Toiset kuvat, joissa on esineitä asioita (kynä, laukku, pipo, tietokone jne)

c. Otetaan ensin kortti, jossa hahmo esim. äiti, jonka jälkeen asia/esine esim. pipo ja muodostetaan lause -> Äiti tarvitsee pipon, koska ulkona on kylmä.

Tarinat + sadutus kesästä yms.

1. Liitteissä tarina, johon lisätty kuvat. Aikuinen johdattelee tarinaa kysymysten avulla, esim. missä kissa asui, mitä talossa ei ollut jne. Lapsi kertoo tarinaa kuvien avulla. Liite 14.

2. Ks. Sadutuksen ohjeet s. 18.

3. Luetaan satu, jonka lapsi piirtää sadusta jonkun kuvan

6. S2-vinkkejä + materiaalia

Laulut:

- Kielinuppu- materiaali, [linkki sivulle](#)
- Tulostettava laulupussi, [linkki sivulle](#)

Muu materiaali:

- Suujumppa, [Linkki materiaaliin](#)
- Viitottu rakkaus- sivusto, [Linkki sivustolle](#)
- Papunet, [Linkki sivustolle](#)

Toimintaideoita monikulttuurisen lapsen kielen kehityksen tukemiseksi:

- Sana- ja käsitevarasto
(tuo minulle -leikki, vastakohtat, värit, kuvaavat sanat, esineparit, arvoitukset, lauseen täydentäminen, numerot, kuvailu, kuva ja vihje, laiva on lastattu, mikä ei kuulu joukkoon, kehon osat, yläkäsitteet, aikakäsitteet esim. aamu, päivä, ilta, yö, pikkuesineillä paikanmääreitä esim. alla, päällä, edessä, takana, vieressä)
- Nimeäminen
(etsi ja nimeä – leikki, arvoitukset, ammatit, nimenhuutoleikit, vastakohtat, tunteet, tavarat huoneessa, kalenteriin ja säähän liittyvät asiat)
- Ilmaisuu ja kerronta
Kuvista, valokuvista ja korteista ym. kertominen, kuvasta tarina, puhelinkeskustelut, nukketeatteri, roolileikit (roolin/tilanteen mukainen puhe), lauseen jatkaminen, haastattelut
- Sarjoittaminen
(helminauha, puseron värittäminen, hedelmäriivi, kuviosarjat, mitä seuraavaksi – kuvasarjat, lukukäsitteet tai eläinten äänet muistiin)
- Audiitiivinen hahmottaminen
(mikä eläin-arvoitus, riimit, totta vai tarua – arvoitukset, herätyskello, mikä putosi – leikki, kuka puhuu – leikki, nopea ja hidas, hiljaa ja kovaa)
- Audiitiivinen erottelu
(mikä kodinkone – leikki, mikä soitin – leikki, tavuparit)
- Audiitiivinen muistaminen

(ohjeita, sadut, lauseet, toistot (numero- ja sanalistat), aarrearkku, aarteen etsintä sanallisilla ohjeilla)

- Suun alueen motoriikka

(imeminen, puhaltaminen, huulijumppa, äänten matkiminen, suu- ja kielijumppa, vaikeat lauseet)

LÄHTEET

- Jääskö, P. 2011. Nyt mää sanon! Materiaalia nimeämisen kuntoutumiseen. Tervaväylän koulu.
- Kalajoen kaupunki. 2019. Suomi toisena kielenä opetussuunnitelma. Varhaiskasvatus ja esiopetus.
- Kela, M. 2012. Tarvitaanko päiväkodeissa erillisiä suomi toisena kielenä -tuokioita? Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Kielikoulutuspolitiikan verkosto.
- Mattson, M. 2019. Viitottu rakkaus. <https://viitotturakkaus.fi/>
- Nurmilaakso, M. 2010. Pienen lapsen kielellinen tietoisuus osana kielen kehitystä. Teoksessa: M., Nurmilaakso & A-L., Välimäki (toim.) 2010. OPAS. Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Yliopistopaino
- Pihlaja, P., Viitala, R., Paakkolanvaara, J. & Hiltunen, J. 2018. Varhaiserityiskasvatus. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Rantanen, N. 2019. Kielitietoinen varhaiskasvatus ja esiopetus –työpaja.
- Siiskonen, T., Aro, T., Ahonen, T., Ketonen, R., Vehniäinen, J., Laakso, M., Guttom, T. 2014. Joko se puhuu?: Kielenkehityksen vaikeudet varhaislapsuudessa. 4. uud. p. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Tiainen, T., Välimäki, V. & Kokko, E. 2015. Lukuja liikkuen, tavuja touhuten. Jyväskylä: PS-kustannus. <https://lukujaliikkuen.fi/>
- Vaasan kaupunki. 2018. Suomi toisena kielenä – opetussuunnitelmavarhaiskasvatuksessa.
- Ylöjärven kaupunki. 2015. Suomi toisena kielenä. S2-opetus Ylöjärven varhaiskasvatuksessa.

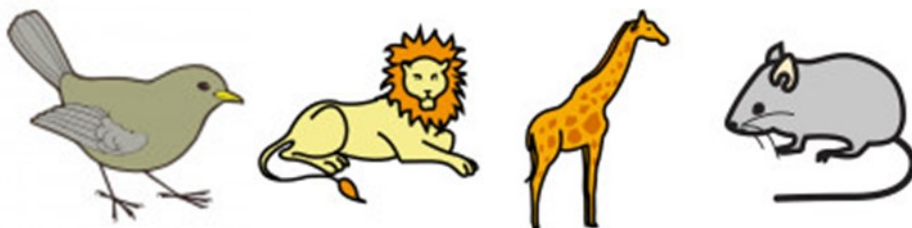
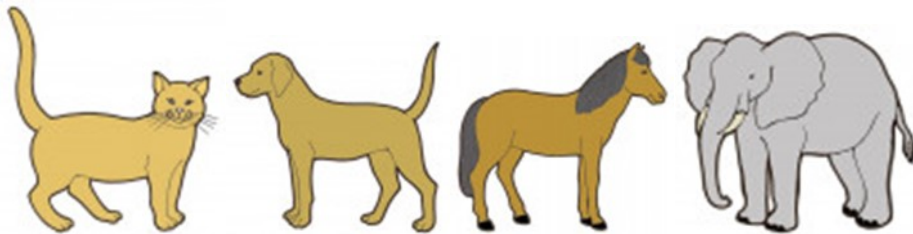
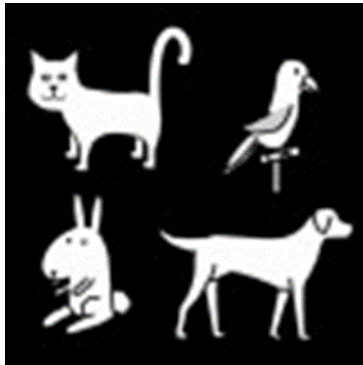
LIITTEET

Liite 1.

Kategorisointi

- Tulostetaan ja leikataan kuvat erilleen.
- Lapset nimeävät kuvat ja ne sijoitetaan oikean yläkäsitteen alle.

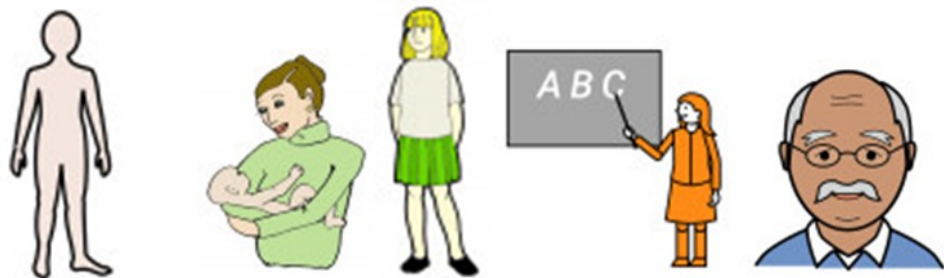
ELÄIMET

VAATTEET

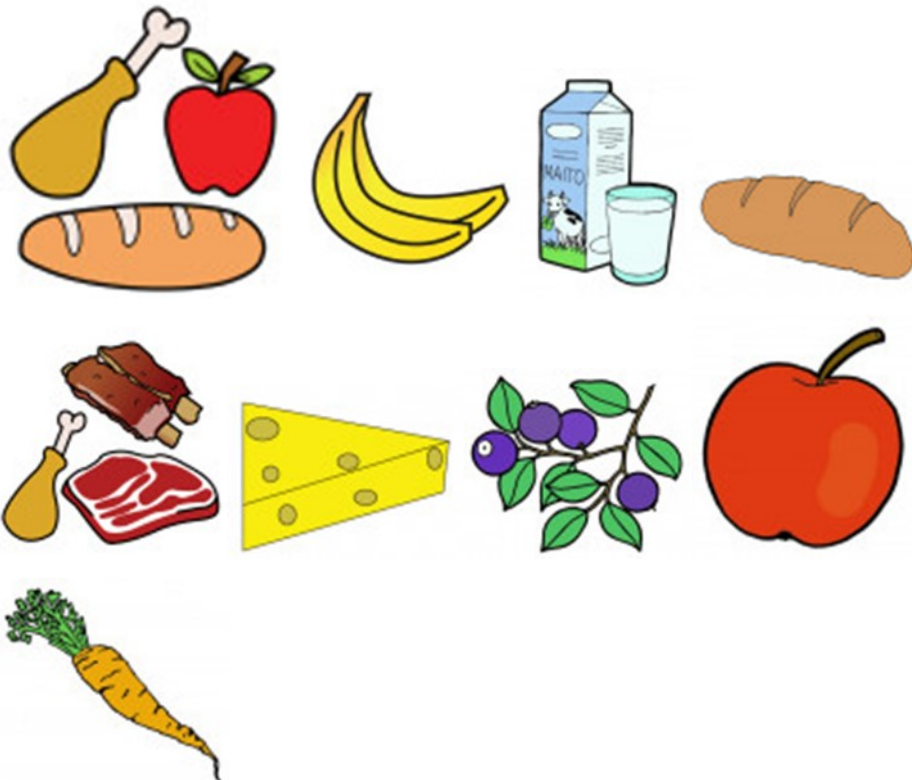

IHMISET

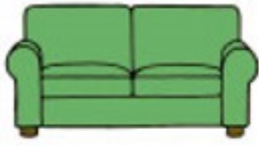

RUOAT

OLOHUONE

Liite 2.

Auditiivinen päättely (ruuat)

1. KALA – LIHA – AUTO

- a. Mitä ei voi syödä?
- b. Mitä voidaan kalastaa?

2. PUURO-KEITTO- KURKKU

- a. Mitä voidaan laittaa leivän päälle?
- b. Mikä on vihreä?

3. MAITO-PERUNA-LEIPÄ

- a. Mitä voi juoda?
- b. Mikä voidaan leipoa?

4. JUUSTO-TOMAATTI-VESI

- a. Mikä on punainen?
- b. Missä voi uida?

5. SALAATTI-PUURO-KALA

- a. Mikä on eläin?
- b. Mitä syödään aamulla?

6. MAITO-KALA-TOMAATTI

- a. Mitä saadaan lehmästä?
- b. Mikä asuu vedessä?

7. PÄÄRYNÄ-BANAANI-OMENA

- a. Mikä on pyöreä?
- b. Mikä on keltainen?

8. PORKKANA-OMENA-MANSIKKA

- a. Mikä kasvaa puussa?
- b. Mikä on punainen?

9. PULLA-APPELSIINI-PORKKANA

- a. Mikä on pehmein?
- b. Mikä on pupujen herkkua?

10. KURKKU-LEIPÄ-MAITO

- a. Mitä kaadetaan lasiin?
- b. Mikä on valkoista?

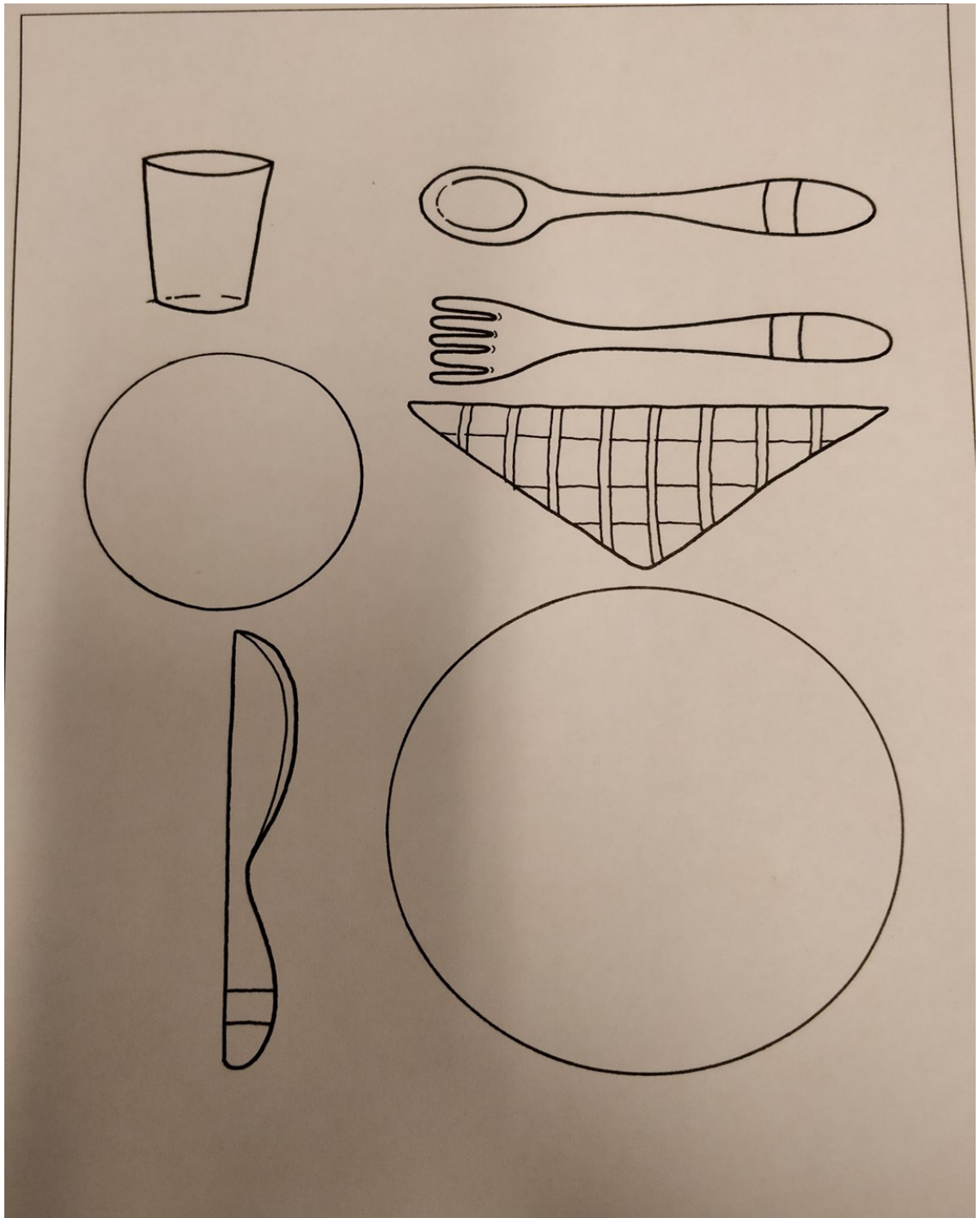
11. MANSIKKA-TOMAATTI-PÄÄRYNÄ

- a. Mikä on vihreä?
- b. Mikä on marja?

12. SALAATTI-KARKKI-LUSIKKA

- a. Millä syödään keittoa?
- b. Mikä on terveellinen ruoka?

Liite 3.

Lähde: Essin ja Oskarin eskarimonisteet

Liite 4.

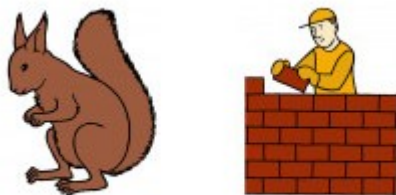
Lauseen täydentäminen (verbit)

Hirvi _____ metsässä.

Suurisilmäinen pöllö _____ puunlatvasta.

Hiiri _____ takaisin pesäänsä.

Orava _____ pesää pienille poikasilleen.

Liite 5.

tyttö 	syödä 	omena 	koti
poika 	pukea 	paita 	päiväkoti
isoisä 	kirjoittaa 	tietokone 	kirjasto
mummo 	lukea 	lehti 	sänky
äiti 	leipoa 	kakku 	lapset
isä 	ajaa 	auto 	työpaikka

kuvatyoakalu.papunet.net

1. Tyttö syö omenaa kotona
2. Poika pukee paidan päiväkodissa
3. Isoisä/pappa kirjoittaa tietokoneella kirjastossa
4. Mummo lukee lehteä sängyssä
5. Äiti leipoo kakun lapsille
6. Isä ajaa autolla töihin

Liite 6.

Verbipeli, Mitä tekee tai mitä esineellä voi tehdä?

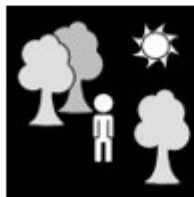
LÄHTÖ

Icons: dog, eye, person, sun, bird, rooster, cat, nose, Santa Claus, caterpillar, feather, umbrella, pen, laptop, wheel, can of paint, teddy bear, car, book, airplane, turkey, chair, fork.

MAALI
I!

Liite 7.

Verbien lisääminen lauseisiin

Liite 8.

Adjektiivipeli

LÄHTÖ!

Iso kuin...

Pieni kuin...

Pehmeä kuin...

Kova kuin...

Liukas kuin...

Musta kuin...

Kevyt kuin...

Painava kuin...

Kylmä kuin...

Kuuma kuin...

Valkoinen kuin...

Terävä kuin...

Likainen kuin...

Puhdas kuin...

Hauska kuin...

Vaarallinen kuin...

Karvainen kuin...

Pitkä kuin...

Pyöreä kuin...

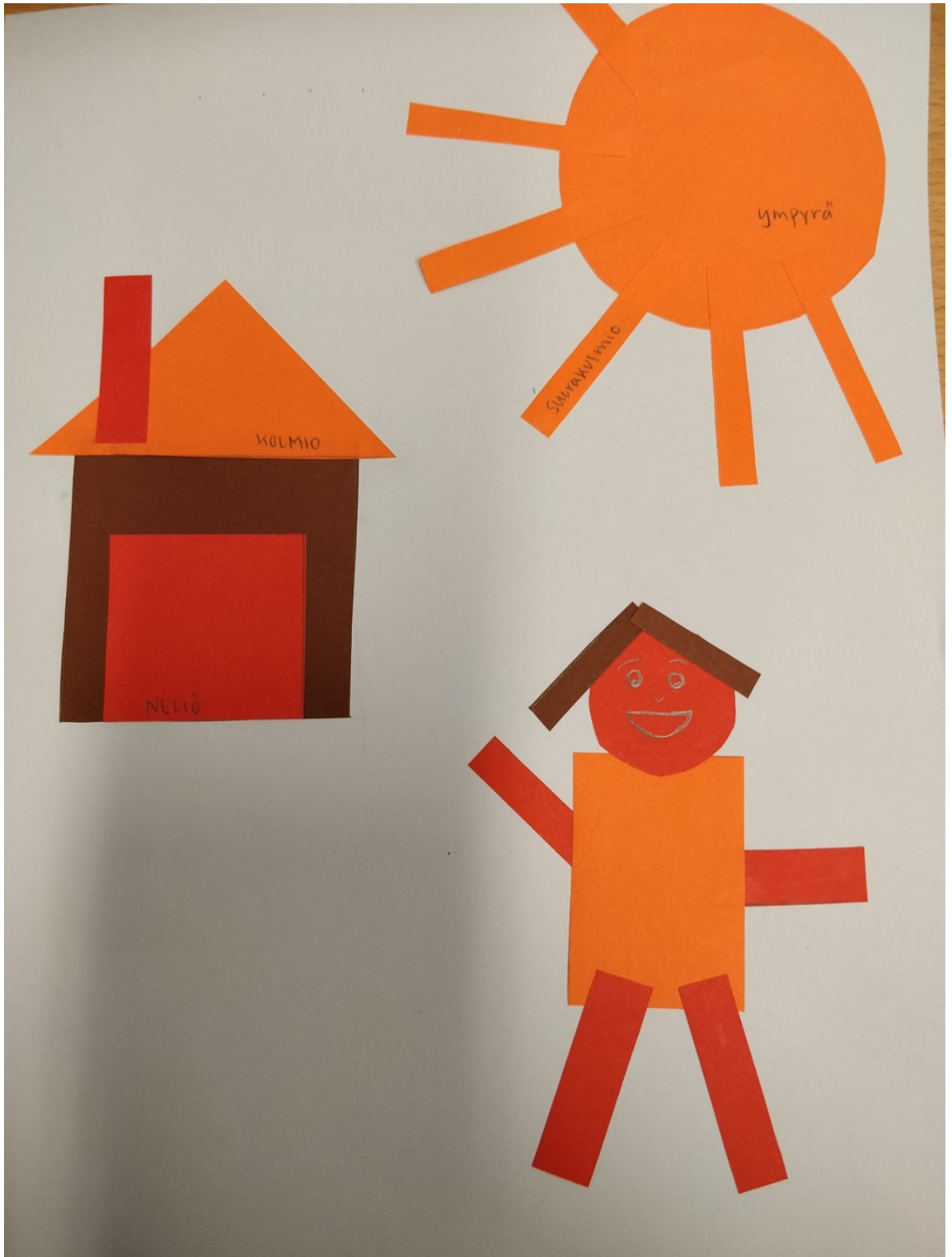
Äänekäs kuin...

MAALI!

Kalajoentie 5, 85100 Kalajoki | kirjaamo@kalajoki.fi | +358 8 46 911 | www.kalajoki.fi | Y-tunnus 0185924-7

Liite 9.

Muototehtävä

Liite 10.

Väritystehtävä

ESCOLA _____
PROFESSOR(A) _____
ALUNO(A) _____

PINTE NAS CORES CERTINHAS

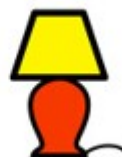
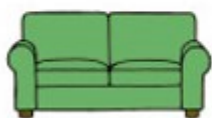
www.espacopedagogico.site

Liite 11.

Kodin eri huoneet

- Lapset nimeävät eri huoneet ja esineet
- Lapset sijoittajat esineet oikeiden huoneiden alle

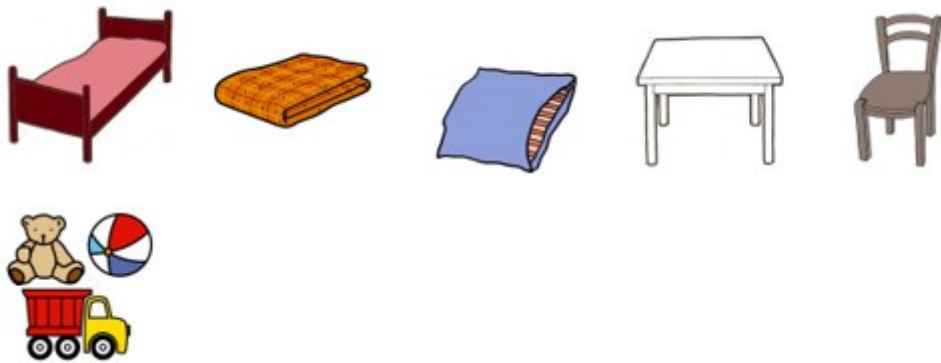
OLOHUONE

KYLPYHUONE

LASTENHUONE/MAKUuhuONE

KEITTIÖ

Kalajoen kaupunki
Varhaiskasvatuspalvelut

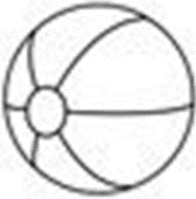
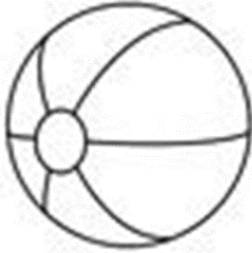
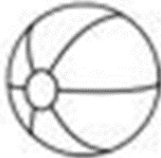
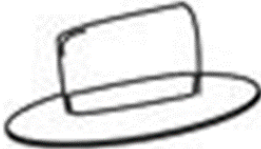
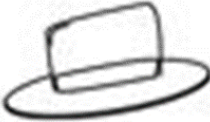
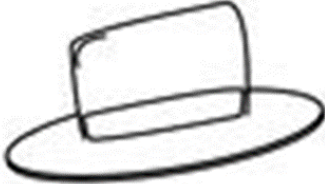

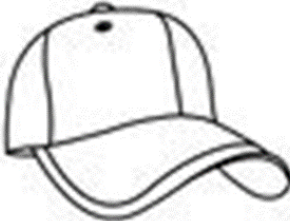
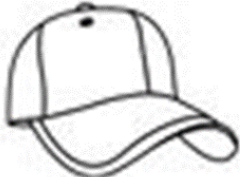
Liite 12.

Vertailu

Name: _____

Biggest

Circle the biggest object in each row.

Liite 13.

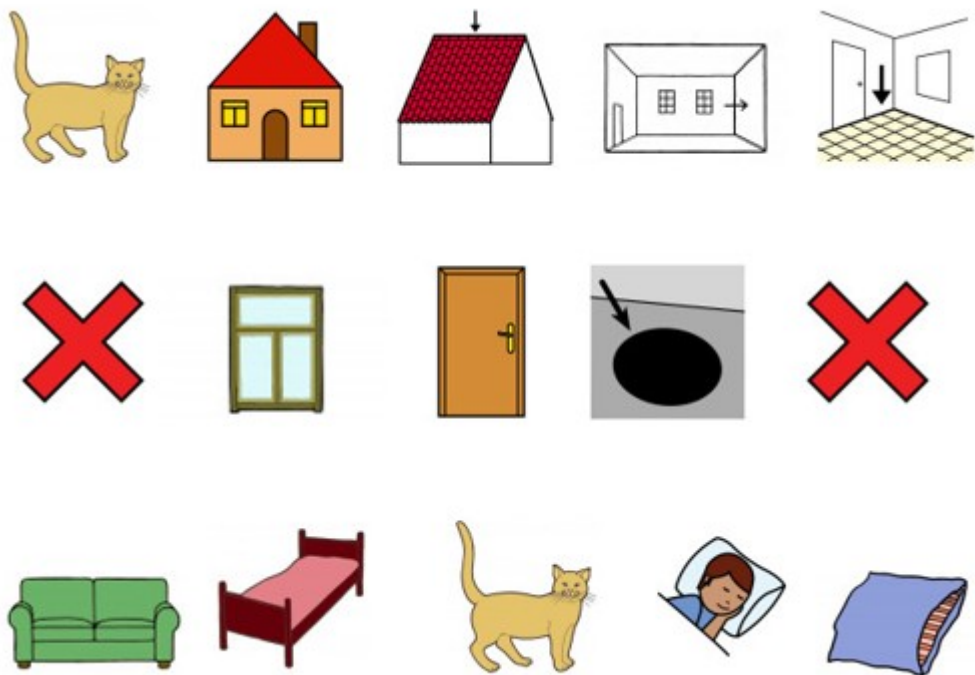
Kuuntele tarkasti ja vastaa:

- Miksi likainen paita täytyy pestä?
- Milloin sinä heräät?
- Kenen kanssa voi pelata ulkona?
- Mihin ambulanssi vie potilaan?
- Nyt ei saa metelöidä. Miten meidän tulee kulkea?
- Miltä tikkari maistuu?
- Mitä metsästä voidaan poimia?
- Mikä eläin kiekuu?
- Miltä kilpailun voittaja näyttää?
- Mistä muuttolinnut tulevat?
- Mihin räpylät jalassa voi hypätä?
- Miksi äiti on iloinen/surullinen?
- Mitä tarvitaan pyörän ostamiseen?
- Millainen sää ulkona on?
- Missä sinä asut?
- Millaisia herkkuja äiti leipoo kotona?
- Kuka on sinun ystäväsi?
- Kuinka vanha sinä olet?

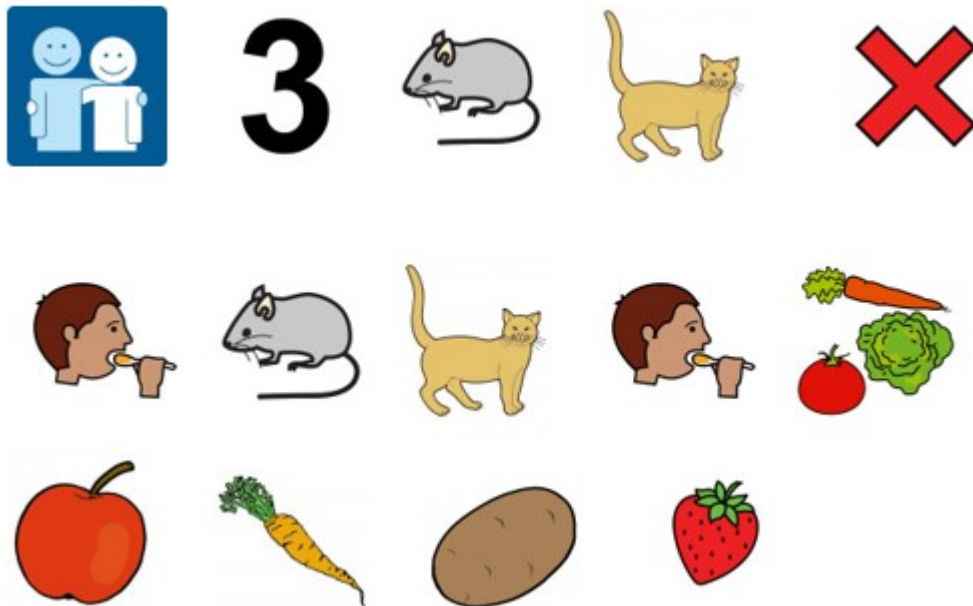
Liite 14.

Kissemisse viirulainen

Olipa kerran kissa nimeltään kissemissä viirulainen. Kissemissä asui talossa, jossa oli katto, seinät ja lattia. Talossa ei ollut ikkunoita tai ovia, ainoastaan yksi pieni kolo, josta Kissemissä pääsi kulkemaan. Asunnossa ei myöskään ollut yhtään sohvaa tai sänkyä. Kissemissä nukkui yhden tyynyn päällä.

Kissemisen parhaat ystävät olivat kolme hiirtä: Pilli, Pallo, Pulla. Ei hätää, Kissemissä ei ikinä voisi syödä ystäviään. Sitä paitsi Kissemissä söi vain kasviksia. Lähinnä omenoita, porkkanoita, perunoita, ja erityisesti mansikat olivat sen herkkua.

Eräänä päivänä Kissemissä ja hiiret huomasivat, että ruoka oli loppunut. Hiiret kaipasivat juustoa ja Kissemissä herkullisia kasviksia. Kissemissä lähti kauppaan, mutta muisti, että kauppa oli kiinni. Kissemissä sai ajatuksen, että metsästä löytyisi paljon herkullista syötävää. Niinpä Kissemissä ja hiiret lähtivät metsään. He löysivät paljon mustikoita, puolukoita ja sieniä syötäväksi. Kissemissä ja hiiret kantoivat herkulliset ruuat kotiin ja söivät niitä onnellisina.

